

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Andrzej Stępka

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

w sprawie **M. J.**

skazanego z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,

po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Karnej

w dniu 28 listopada 2024 r.,

z urzędu,

kwestii wznowienia postępowania kasacyjnego zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2022 r., sygn. akt II KK 224/22, o oddaleniu kasacji obrońcy jako oczywiście bezzasadnej,

1. na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wznowia postępowanie kasacyjne,

2. uchyla postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2022 r., sygn. akt II KK 224/22, o oddaleniu kasacji obrońcy jako oczywiście bezzasadnej i przekazuje sprawę Sądowi Najwyższemu Izbie Karnej do ponownego rozpoznania,

3.obciąża Skarb Państwa wydatkami postępowania wznowieniowego.

Andrzej Stępka Dariusz Świecki Eugeniusz Wildowicz

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie, wyrokiem z dnia 16 listopada 2021 r., sygn. akt IX Ka 867/21, zmienił wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie z dnia 11 maja 2021 r. r., sygn. akt VIII K 375/13.

Obrońca skazanego wniósł kasację od wyroku Sądu odwoławczego, wnosząc o uniewinnienie skazanego, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy, orzekając w składzie jednoosobowym, w którym zasiadał SSN Marek Siwek, postanowieniem z dnia 22 czerwca 2022 r., sygn. akt II KK 224/22, oddalił kasację obrońcy jako oczywiście bezzasadną.

W dniu 26 sierpnia 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo obrońcy skazanego, stanowiące sygnalizację wystąpienia w postępowaniu kasacyjnym w tej sprawie uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w związku z nienależytą obsadą sądu, zawierające wniosek o rozważenie wznowienia postępowania kasacyjnego z urzędu oraz o uchylenie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2022 r., sygn. akt II KK 224/22 i przekazanie sprawy Sądowi Najwyższemu Izbie Karnej do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do kwestii dopuszczalności wznowienia postępowania kasacyjnego, należy odwołać się do utrwalonego już w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądu, zgodnie z którym, dopuszczalne jest wznowienie postępowania kasacyjnego, którego efektem było postanowienie Sądu Najwyższego o oddaleniu kasacji (por. m.in. postanowienia SN: z dnia 14 czerwca 2023 r., II KO 73/22; z dnia 14 czerwca 2023 r. III KO 43/23; z dnia 21 czerwca 2023 r., V KO 30/22; z dnia 23 sierpnia 2023 r., II KO 75/23; z dnia 18 października 2023 r., I KO 33/23; z dnia 6 listopada 2023 r., I KO 56/23). Z orzeczeń tych wynika, że nie ma przeszkód do żądania wznowienia postępowania o wznowienie lub postępowania kasacyjnego, które zakończyło się oddaleniem złożonego nadzwyczajnego środka odwoławczego.

W rozpoznawanej sprawie nie ma wątpliwości, że na etapie postępowania kasacyjnego, zaistniała bezwzględna przesłanka odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., tj. nienależyta obsada sądu, w związku z udziałem w składzie

orzekającym SSN Marka Siwka. Wynika to choćby z pierwszej tezy uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. w sprawie (sygn. akt BSA I-4110-1/20) - będącej zasadą prawną, czy z drugiej tezy uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2022 r. (sygn. akt I KZP 2/22).

Jak trafnie wywiedziono w szeregu orzeczeń Sądu Najwyższego wydanych po zapadnięciu uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., zachowała ona moc obowiązującą, wiążąc wszystkie składy Sądu Najwyższego (art. 87 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym), a poglądu tego nie może zmienić fakt wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61 (zob. w tym przedmiocie postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 29 września 2021, V KZ 47/21 i z dnia 21 stycznia 2022 r., III CO 6/22; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22 oraz uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, czy orzecznictwo w tzw. sprawach testowych - art. 29 § 5 u. SN: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2023 r., II KB 10/22 i z dnia 13 kwietnia 2023 r., III CB 6/23). Podobnie, a więc co do braku skutku prawnego wskazanego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego, ocenić należy te - zapadłe po podjęciu uchwały z dnia 23 stycznia 2020 r. - orzeczenia Sądu Najwyższego, w którego składach zasiadali sędziowie powołani w oparciu o przepisy ustawy o KRS z 2017 r., jako dotknięte wadą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo z art. 379 pkt 4 k.p.c., a także inne wyroki Trybunału Konstytucyjnego, czy też dokonywane sukcesywnie zmiany ustawy o Sądzie Najwyższym, mające na celu wyłącznie zablokowanie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w zakresie dokonanych przez te organy międzynarodowe interpretacji wiążących Polskę norm traktatowych. Przeprowadzoną przez Sąd Najwyższy, w powołanych wyżej orzeczeniach, wykładnię przepisów ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz ustawy o Sądzie Najwyższym, w powiązaniu z wykładnią przepisów konwencyjnych dokonaną przez wskazane wyżej Trybunały, Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni podziela i uznaje za własną.

Bezsprzecznie zatem z nienależytą obsadą sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. mamy do czynienia, ilekroć w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), a tak było w rozpoznawanej sprawie – ponieważ sędzia Marek Siwek został powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego właśnie w tej dotkniętej wadą procedurze. Nie bez znaczenia przy tym jest, że SSN Marek Siwek pierwotnie został powołany na urząd sędziego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, a dopiero decyzją Pierwszego Prezesa SN został przeniesiony do Izby Karnej Sądu Najwyższego. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w swych wcześniejszych orzeczeniach wskazywał konsekwentnie, że Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie stanowi sądu w rozumieniu art. 267 TFUE (zob. np. wyrok TSUE z 21 grudnia 2023 r. w sprawie L.G. przeciwko Krajowej Radzie Sądownictwa, C-718/21; wyrok TSUE z 7 listopada 2024 r. w sprawie C.W. S.A i in., przeciwko Prezesowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów, C-326/23). Analogiczne stanowisko w kontekście standardu prawa do sądu w ramach art. 6 ust. 1 EKPC wyrażał Europejski Trybunał Praw Człowieka (zob. np. wyrok ETPC z 8 listopada 2021 r. w sprawie Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce, skargi nr 49868/19 i 57511/19).

Samo powołanie sędziego Marka Siwka na urząd sędziego Sądu Najwyższego przez Prezydenta RP było wadliwe także dlatego, że nastąpiło bez wymaganego Konstytucją RP wniosku KRS o przedstawieniu Prezydentowi jego kandydatury na urząd sędziego Sądu Najwyższego. Postanowieniem NSA z 27 września 2018 r., II GW 28/18, zostało wstrzymane wykonanie uchwały KRS z dnia 28 sierpnia 2018 r., nr 331/2018, w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na dwadzieścia stanowisk sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, dotyczącej m.in. Marka Siwka, do czasu rozpoznania przez TSUE pytań prejudycjalnych, a ostatecznie Naczelny Sąd Administracyjny, wyrokiem z dnia 11 października 2021 r. stwierdził nieważność tej uchwały KRS.

Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że w sprawie wystąpiła także podstawa wznowieniowa określona w art. 540 § 3 k.p.k. Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu już kilkakrotnie bowiem stwierdzał naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC wobec wadliwości procedury nominacyjnej sędziów Sądu Najwyższego z uwagi tryb ustalania składu Krajowej Rady Sądownictwa (w wyrokach: z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie Wałęsa przeciwko Polsce, skarga nr 50849/21, z dnia 22 lipca 2021 r., w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce, skarga nr 43447/19, z dnia 8 listopada 2021 r., w sprawie Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce, połączone skargi nr 49868/19 i 57511/19 oraz z dnia 3 lutego 2022 r., w sprawie Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce, skarga nr 1469/20). Wprawdzie orzeczenia te nie dotyczyły sędziów orzekających w Izbie Karnej, jednak wadliwość powołania SSN Marka Siwka jest taka sama, jak sędziów orzekających w sprawach, które stanowiły podstawę skarg rozpoznanych przez ETPC w wyżej wskazanych orzeczeniach. W orzecznictwie nie budzi też wątpliwości potrzeba zapewnienia standardu prawa do sądu, gwarantowanego przez art. 6 ust. 1 EKPC także w postępowaniach po uprawomocnieniu się orzeczenia (zob. postanowienie SN z dnia 23 sierpnia 2023 r., sygn. akt II KO 75/23 i wskazane tam judykaty SN i ETPC). Trzeba też zauważyć, że stwierdzone uchybienie może rodzić odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa za naruszenie art. 6 EKPC. W ostatnim czasie doszło do polubownego zakończenia szeregu spraw w związku ze skargami dotyczącymi niezagwarantowania prawa do sądu w postępowaniu kasacyjnym przed Sądem Najwyższym, w tym również w zakresie postępowań z udziałem sędziów Izby Karnej Sądu Najwyższego powołanych na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (zob. skargi w sprawach Dudek i Lazur i I.G. przeciwko Polsce i 19 innych skarg, nr 41097/20, 39577/22, 42668/21 i 19 innych). Jak wynika z komunikatu Trybunału z 7 listopada 2024 r. (ECHR 259/2024) jednym z powodów, dla których zdecydowano się skreślić skargi związane z wątpliwościami co do niezawisłości nowo powołanych sędziów Sądu Najwyższego, była możliwość wznowienia postępowań kasacyjnych z udziałem tych sędziów w związku z podstawą określoną w art. 540 § 3 k.p.k. Wznowienie postępowania w niniejszej

sprawie jawi się zatem jako tym bardziej uzasadnione (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2024 r., sygn. akt II KO 81/24).

W związku z powyższym należało orzec o wznowieniu postępowania kasacyjnego oraz uchyleniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2022 r., sygn. akt II KK 224/22, o oddaleniu jako oczywiście bezzasadnej kasacji obrońcy, przekazując sprawę Sądowi Najwyższemu Izbie Karnej do ponownego rozpoznania.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[ał]

Andrzej Stępka Dariusz Świecki Eugeniusz Wildowicz